

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

2016 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЛЬФЕДЖІО

Галузь знань: 02 Культура і мистецтво
Спеціальність: 025 Музичне мистецтво
Освітній рівень: перший (бакалаврський)

Інститут мистецтв

2016 – 2017 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.
Заступник директора з науково-методичної
та навчальної роботи

А.О. Таранник

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи

_____ О.Б. Жильцов

«___» _____ 2016 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЛЬФЕДЖІО

Галузь знань: 02 Культура і мистецтво
Спеціальність: 025 Музичне мистецтво
Освітній рівень: перший (бакалаврський)

Інститут мистецтв

2016 – 2017 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.
Заступник директора з науково-методичної
та навчальної роботи

А.О. Таранник

Робоча програма Сольфеджіо для студентів галузі знань 02 Культура і мистецтво, спеціальність 025 Музичне мистецтво.

Розробник: Ходоровська Ірина Миколаївна, викладач кафедри теорії та методики музичного мистецтва

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри теорії та методики музичного мистецтва.

Протокол від «30» серпня 2016 року № 1

Завідувач кафедри теорії та методики музичного мистецтва

_____ (Олексюк О.М.)

© _____, 20__ рік
© _____, 20__ рік

Зміст

Пояснювальна записка.....	4
Структура програми навчальної дисципліни.....	6
I. Опис предмета навчальної дисципліни.....	6
II. Тематичний план навчальної дисципліни.....	7
III. Програма.	
• <i>Змістовий модуль I.</i>	
Діатоніка.....	9
• <i>Змістовий модуль II.</i> Інтервали та акордика діатоніки.....	12
• <i>Змістовий модуль III.</i> Акордика гармонічних ладів. Головні функції ладу.....	14
• <i>Змістовий модуль IV.</i> Діатоніка. Хроматизм.....	17
IV. Навчально-методична карта дисципліни.....	23
V. Завдання для самостійної роботи студента.....	24
VI. Система поточного та підсумкового контролю.....	31
VII. Методи навчання та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.....	34
VIII. Методичне забезпечення курсу.....	35
IX. Рекомендована література.....	36
а) Основна.....	36
б) Додаткова.....	36

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Курс “Сольфеджіо” є одним з найважливіших в ході підготовки музиканта-професіонала, вчителя музики, музичного керівника. Він займає чільне місце серед музично-теоретичних дисциплін. Це практична дисципліна, яка охоплює певну систему інтонаційних і слухових умінь та навичок, необхідних для формування музиканта будь-якої спеціальності.

Зміст курсу спрямований на системний, методичний розвиток музичних здібностей студентів: мелодичного, тембрового, ладового, гармонічного, поліфонічного слуху, метро-ритмічного відчуття, музичної пам'яті, музично-слухових уявлень, тобто музично-слухового досвіду. Сольфеджіо сприяє розвитку цих якостей за допомогою цілеспрямованого впливу на слух системою особливих форм завдань і вправ.

Мета курсу: формування вільної слухової орієнтації в музичному матеріалі, уміння слухати та сприймати музику в усіх її компонентах.

Завдання курсу:

- формування у студентів навичок точного інтонування та визначення на слух елементів музичної мови;
- формування навички вільного читання з аркуша (з урахуванням чистого інтонування та метро-ритмічної точності) різних одноголосних музичних прикладів та середніх за складністю хорових партитур;
- розвиток внутрішнього слуху (вчити визначати стиль та характер музичного твору без програвання його на інструменті, визначати мелодичні та ладові особливості, гармонічну мову хорової партитури, її ладо-тональні і темпові зміни, кульмінацію твору);
- домагатися від студентів ансамблю під час сольфеджування багатоголосних прикладів;
- домагатися осмисленого ставлення до структурної, ладо-тональної та метро-ритмічної будови музичного прикладу (привчати студентів в уяві аналізувати приклад, спираючись на теоретичні знання, розуміти мелодичний і гармонічний розвиток музичної думки, відмічати найбільш характерні інтонаційно-ритмічні та інші закономірності та особливості в прикладах з сольфеджування або слухового аналізу);
- формування навичок запису одноголосного та двоголосного диктанту.

Студенти повинні отримати знання про:

- основні засоби музичної виразності (метр, ритм, темп, розмір, акорд, інтервал та ін.)
- лад та його елементи, види ладів;
- інтервали та акорди в умовах діатоніки та хроматини.

Студенти повинні отримати вміння та навички:

- прочитати з аркуша будь-який приклад в одноголоссі, двоголоссі, триголоссі, чотириголоссі;
- записати по слуху одноголосну мелодію чи двоголосний приклад;
- всі засоби музичної виразності аналізувати на слух.

Викладання курсу “Сольфеджіо” здійснюється в тісному зв'язку з вивченням таких музично-теоретичних дисциплін як гармонія, поліфонія, аналіз музичних творів, історія музики.

Вивчення курсу будується на прикладах світової та української класичної музики, творів сучасних українських та зарубіжних композиторів, народної української творчості, творів із шкільного та дошкільного репертуару.

Враховуючи, що на одному й тому ж курсі є студенти з різною музичною підготовкою, викладач повинен досягти вирівнювання їх музичних знань відповідно до вимог програми.

Основні форми роботи в курсі сольфеджіо: інтонаційні вправи, читання з аркушу музичний диктант та слуховий аналіз.

Курс завершується заліком у I семестрі.

У процесі вивчення курсу студент формує такі світоглядні, освітні та професійні **компетентності:**

світоглядну:

- наявність ціннісно-орієнтаційної позиції;

інформаційну:

- здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань;

науково-дослідницьку:

- володіння науково-дослідними методами відповідно до фахового спрямування;

самоосвітню:

- здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку;

фахову (музично-теоретичну):

- знання, розуміння і здатність застосовувати на практиці основні положення теорії музики, гармонії, поліфонії;

- здатність вільно читати з аркуша одноголосні та двоголосні приклади з урахуванням метро-ритмічних складнощів;

- здатність записати по слуху мелодію в будь-якому стилі та тональності;

- здатність осмислено виконати вправи різного спрямування в певній тональності;

- здатність по пам'яті відтворити певні засоби музичної виразності;

- здатність підбирання акомпанементу до заданої мелодії на фортепіано з використанням особливостей різних видів гармонії та фактури.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

І. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: процес навчання та виховання студентів вищого навчального закладу в умовах реформування та модернізації системи освіти в Україні, формування особистості фахівця вищої кваліфікації.

Курс	Напрямок, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>7 кредитів</i></p> <p>Змістові модулі: <i>6 модулів</i></p> <p>Загальний обсяг дисципліни на I курс – 120 годин: <i>1 семестр – 60 год.</i> <i>2 семестр – 60 год.</i></p> <p>Тижневих годин: <i>1 семестр – 2 год.</i> <i>2 семестр – 2 год.</i></p>	<p>Галузь знань: 02 Культура і мистецтво</p> <p>Спеціальність: 025 Музичне мистецтво</p> <p>Освітній рівень перший (бакалаврський)</p>	<p>Нормативна</p> <p>Рік підготовки: 1</p> <p>Семестри: 1-2</p> <p>Лабораторні заняття: <i>1 семестр – 28 год.</i> <i>2 семестр – 28 год.</i></p> <p>Підсумковий контроль: <i>1 семестр – 4 год.</i> <i>2 семестр – 4 год.</i></p> <p>Самостійна робота: <i>1 семестр – 28 год.</i> <i>2 семестр – 28 год.</i></p> <p>1 семестр – залік</p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви розділів	Кількість годин				Форми контролю
		Разом	Лабораторних	Самостійна робота	Модульний контроль	
I курс I семестр Змістовий модуль I Діатоніка						
1.1	Натуральні лади класичної музики	10	4	6		Письмове та усне опитування
1.2	Тональність. Тональності до 4 ключових знаків	8	4	4		Письмове та усне опитування
1.3	Діатонічні інтервали мажору і мінору	10	6	4		Письмове та усне опитування
	Модульний контроль	2			2	Письмове та усне опитування
Разом		30	14	14	2	
Змістовий модуль II Інтервали та акордика діатоніки						
2.1	Інтервали гармонічного мажору	11	6	5		Письмове та усне опитування
2.2	Інтервали гармонічного мінору	9	4	5		Письмове та усне опитування
2.3	Тризвуки та їх обернення натурального мажору та мінору	8	4	4		Письмове та усне опитування
	Модульний контроль	2			2	Письмове та усне опитування
Разом		30	14	14	2	

Всього на I семестр		60	28	28	4	ПМК (залік)
II семестр Змістовий модуль III Акордика гармонічних ладів. Головні функції ладу						
3.1	Тризвуки та їх обернення гармонічного мажору та мінору	9	4	5		Письмове та усне опитування
3.2	Функціональне значення акордів у ладі	9	4	5		Письмове та усне опитування
3.3	Головні функції ладу	10	6	4		Письмове та усне опитування
	Модульний контроль	2			2	Письмове та усне опитування
	Разом	30	14	14	2	
Змістовий модуль IV Діатоніка. Хроматизм.						
4.1	Септакорди та їх обернення в натуральному та гармонічному мажорі та мінорі	7	4	3		Письмове та усне опитування
4.2	Акорди побічних ступенів. Перервана каденція	5	2	3		Письмове та усне опитування
4.3	Гармонічна логіка класичного однотонового періоду	5	2	3		Письмове та усне опитування
4.4	Діатонічні семи-, та п'ятиступеневі лади	7	4	3		Письмове та усне опитування
4.5	Мелодія: інтонаційна основа, логіка розвитку. Елементи структури музичної мови	4	2	2		Письмове та усне опитування
	Модульний контроль	2			2	Письмове та усне опитування
	Разом:	30	14	14	2	
Всього на II семестр		60	28	28	4	
Усього на I курс		120	56	56	8	

III. ПРОГРАМА
I курс
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I
ДІАТОНІКА

Тема 1.1 *Натуральні лади класичної музики (мажор, мінор) – 4 год.*

Музичний стрій. Напрямок мелодичного руху. Мажор. Мінор. Гама. Стійкі та нестійкі звуки. Звукоряд. Тетрахорди. Прості розміри. Групування тривалостей у простих розмірах.

Лабораторне заняття (1 год.)

Мета: практична перевірка можливостей та виявлення характерних особливостей музичного слуху студентів до вступу до вищого навчального закладу.

Завдання

Виявити у студентів складові елементи музичного слуху

1. Відчуття ладового забарвлення мелодики.
2. Визначення напрямку руху мелодії.
3. Відчуття стійкості та нестійкості звуків у мелодичному русі.
4. Сприйняття метро-ритмічного малюнка
5. Здатність до інтонаційного відтворення мелодичних зворотів.

Лабораторне заняття (1 год.)

Мета: набуття навичок визначення, інтонування та запису варіантів натурального мажору та мінору, тетрахордів, стійких та нестійких ступенів ладу.

Завдання

1. Проінтонувати:
 - тетрахорди в межах чистої кварта;
 - гами C-dur та a-moll, ступені (стійкі, нестійкі) за схемами.
2. Визначити на слух:
 - звукоряди натурального мажору та мінору;
 - ладовий нахил запропонованих фрагментах мелодій;
 - стійкі та нестійкі ступені у мелодичних зворотах.

Література основна : 8, 10, 11.

Література додаткова : 2, 3, 7.

Лабораторне заняття (2 год.)

Мета: набуття навичок визначення простих розмірів (2/4, 3/4, 3/8), відпрацювання різних ритмічних групувань у поєднанні нот і пауз.

Завдання

1. Налаштування в ладотональності:
 - за камертоном, з подальшим доспівуванням звуків тонічного тризвуку;
 - від попередньої тональності;
2. Інтонувати:
 - звукоряди мажору і мінору та їх складові тетраорди
 - звукоряди C-dur та a-moll натуральні в запропонованих викладачем розмірах з різноманітними ритмічними малюнками.
3. Сольфеджувати:
 - мелодії з різними видами ритмічних групувань нот і пауз.
4. Визначити на слух:
 - ладовий нахил народних, класичних та естрадних мелодій.

Література основна: 8, 10, 7.

Література додаткова : 1, 4.

Тема 1.2 Тональність. Тональності до чотирьох ключових знаків – 4 год.

Кварто-квінтове коло мажорних і мінорних тональностей. Ключові знаки.

Ладотональне транспонування.

Лабораторні заняття (4 год.)

Мета: набуття навичок визначення і відтворення звуків тоніки, тонічного тризвуку, транспонування мелодії в тональності до чотирьох ключових знаків, запис мелодичних фрагментів.

Завдання

1. Налаштування ладотональності:
 - за камертоном,
 - від попередньої тональності
2. Інтонувати:
 - мажорні та мінорні лади від будь-якого звуку;
 - почергово всі гами натурального мажору та мінору з різноманітними ритмічними малюнками;
 - стійкі звуки у будь-якій послідовності;
 - нестійкі звуки з розв'язанням
3. Сольфеджувати одноголосні вправи з аркуша (підручники, збірки дитячих пісень).
4. Записати диктант у вивчених тональностях у дводольному та тридольному метрі.

Література основна : 8, 10, 11.

Література додаткова : 4, 5.

Тема 1.3 Діатонічні інтервали мажору і мінору – 6 год.

Консонуючі та дисонуючі інтервали натурального мажору та мінору. Інтервали як засіб для створення музичного образу. Інтервали як співвідношення ступенів гами. Мелодичні та гармонічні інтервали.

Лабораторні заняття (3 год.)

Мета: набуття навичок визначення інтервалів на ступенях натурального мажору і мінору; Відпрацювання співу інтервалів в межах інтервалів в межах октави.

Завдання

1. Налаштування в ладотональності:
 - за камертоном;
 - від попередньої тональності.
2. Інтонувати:
 - вгору та вниз всі чисті інтервали;
 - вгору та вниз всі малі інтервали;
 - вгору та вниз всі великі інтервали;
 - інтервали ланцюжком.
3. Сольфеджувати:
 - мелодії з різними видами інтервалів.
4. Визначати на слух:
 - мелодичні інтервали в різних регістрах;
 - гармонічні інтервали в різних регістрах;
5. Запис одноголосних диктантів в мажорі і мінорі.

Література основна : 8, 10 , 5.

Література додаткова : 1, 4.

Лабораторні заняття (3 год.)

Мета: Набуття навичок визначення інтервалів у мелодичному та гармонічному виді; транспонування мелодії на певні інтервали.

Завдання

1. Налаштування в ладотональності:
 - за камертоном;
 - за тонічним тризвуком.
2. Інтонувати:
 - звукоряди натурального мажору і мінору з метро ритмічними ускладненнями;
 - ланцюжки інтервалів у зазначених тональностях;
 - тритони з розв'язанням від звуків “ре”, “фа”, “соль”.
3. Сольфеджувати:
 - одно і двоголосні вправи (визначити в них інтервали);
 - знайомі мелодії (транспонувати в зручні тональності).
4. Визначити на слух:

- ланцюжки інтервалів;
 - інтервали у двоголосному уривку з музичного твору.
6. Записати диктант:
- мелодії дитячої пісні.

Література основна : 8, 10, 11.

Література додаткова : 3, 4.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II ІНТЕРВАЛИ ТА АКОРДИКА ДІАТОНІКИ

Тема 2.1 Інтервали гармонічного мажору – 6 год.

Ладові дисонанси та їх розв'язання у мажорі. Характерні інтервали у мелодичному та гармонічному вигляді.

Лабораторні заняття (6 год.)

Мета: набуття навичок визначення інтервалів гармонічного мажору, спів характерних інтервалів з розв'язанням.

Завдання

1. Настройка в ладотональності:
 - за камертоном;
 - від попередньої тональності.
2. Інтонувати:
 - різновиди мажору з використанням різних варіантів ритмічного руху;
 - стійкі та нестійкі тони у різних інтонаційних комбінаціях;
 - ступені гармонічного мажору;
 - послідовності інтервалів гармонічного мажору.
3. Сольфеджувати:
 - одноголосні та двоголосні вправи з аркуша.
4. Визначити на слух:
 - характерні інтервали з розв'язанням;
 - ланцюжки інтервалів з використанням діатонічних та характерних інтервалів.
5. Запис диктантів:
 - ритмічних;
 - мелодичних (у гармонічних ладах)

Література основна : 8, 10, 11.

Література додаткова : 4, 5.

Тема 2.2 Інтервали гармонічного мінору – 4 год.

Ладові дисонанси та їх розв'язання у мінорі. Характерні інтервали у мелодичному та гармонічному вигляді.

Лабораторне заняття (4 год.)

Мета: набуття навичок визначення інтервалів гармонічного мінору, спів характерних інтервалів з розв'язанням.

Завдання

6. Настройка в ладотональності:
 - за камертоном;
 - від попередньої тональності.
7. Інтонувати:
 - різновиди мінору з використанням різних варіантів ритмічного руху;
 - стійкі та нестійкі тони у різних інтонаційних комбінаціях;
 - ступені гармонічного мінору;
 - послідовності інтервалів гармонічного мінору.
8. Сольфеджувати:
 - одноголосні та двоголосні вправи з аркуша.
9. Визначити на слух:
 - характерні інтервали з розв'язанням;
 - ланцюжки інтервалів з використанням діатонічних та характерних інтервалів.
10. Запис диктантів:
 - ритмічних;
 - мелодичних (у гармонічних ладах)

Література основна : 8, 9, 10.

Література додаткова : 1, 2.

Тема 2.3 Тризвуки та їх обернення натурального, мажору та мінору – 2 год.

Тризвуки: мажорний, мінорний, зменшений.
Обернення тризвуків. Фонізм акордів.

Лабораторні заняття (2 год.)

Мета: набуття навичок та інтонування тризвуків, їх обернень в натуральному мажорі та мінорі, відпрацювання прикладів з використанням зазначених акордів.

Завдання

1. Настройка в ладотональності.
2. Інтонувати:
 - звукоряди натурального мажору і мінору в різних ритмах;
 - ступені зазначених ладів;
 - інтервали натурального мажору і мінору за схемами;
 - мажорні і мінорні тризвуки та їх обернення в тональностях натурального мажору чи мінору мелодичного;
 - зменшений тризвук та його обернення з розв'язанням в тональності натурального мажору чи мінору;
 - доспівати звук, якого не вистачає в акорді.

3. Сольфеджувати:
 - вправи з аркуша з визначенням в них різновидів тризвуків з оберненнями.
4. Визначити на слух:
 - різновиди мажору і мінору у музичних фрагментах
 - ланцюжки інтервалів натурального мажору і мінору;
 - ланцюжки тризвуків та їх обернення.
5. Записати одноголосний диктант, що включає мелодичний рух по тонах різних акордів.
6. Записати ритмічний диктант (знайома народна пісня)

Література основна : 8, 10, 11.

Література додаткова : 3, 4.

Лабораторне заняття (2 год.)

Мета: набуття навичок сприйняття багатоголосся акордового типу, визначення та інтонування акордів гармонічного мажору і мінору.

Завдання

1. Налаштування в ладотональності.
2. Інтонувати:
 - різновиди мажору і мінору з використанням різних варіантів ритмічного руху;
 - стійкі і нестійкі тони в різних інтонаційних комбінаціях
 - ступені гармонічного мажору та мінору;
 - акордові послідовності (тризвуки з оберненнями).
3. Сольфеджувати:
 - одно та двоголосні вправи з аркуша;
 - канони (дво та триголосні).
4. Визначити на слух:
 - окремі діатонічні та характерні інтервали;
 - ланцюжки інтервалів;
 - окремі тризвуки та їх обернення;
 - ланцюжки акордів.
5. Записати одноголосний із складним метро-ритмом.

Література основна : 8,10,11.

Література додаткова : 1, 2, 7.

II семестр

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Акордика гармонічних ладів. Головні функції ладу

Тема 3.1 Тризвуки та їх обернення гармонічного мажору та мінору – 4 год.

Тризвуки: мажорний, мінорний, зменшений, збільшений. Обернення тризвуків. Фонізм акордів.

Лабораторні заняття (4 год.)

Мета: набуття навичок та інтонування тризвуків, їх обернень в гармонічному мажорі та мінорі, відпрацювання прикладів з використанням зазначених акордів.

Завдання

1. Налаштування в ладотональності.
2. Інтонувати:
 - звукоряди гармонічного мажору і мінору в різних ритмах;
 - ступені зазначених ладів;
 - інтервали гармонічного мажору і мінору за схемами;
 - мажорні і мінорні тризвуки та їх обернення в тональностях мажору чи мінору мелодично і гармонічно;
 - зменшений тризвук та його обернення з розв'язанням в тональності гармонічного мажору чи мінору;
 - доспівати звук, якого не вистачає в акорді.
3. Сольфеджувати:
 - вправи з аркуша з визначенням в них різновидів тризвуків з оберненнями.
4. Визначити на слух:
 - різновиди мажору і мінору у музичних фрагментах;
 - ланцюжки інтервалів гармонічного мажору і мінору;
 - ланцюжки тризвуків та їх обернення.
7. Записати одноголосний диктант, що включає мелодичний рух по тонах різних акордів.
8. Записати ритмічний диктант (знайома народна пісня)

Література основна: 8, 10, 11.

Література додаткова : 2, 3, 5.

Тема 3.2 Функціональне значення акордів у ладі.. – 4 год.

Лабораторні заняття (4 год.)

Мета: набуття навичок сприйняття багатоголосся акордового типу, визначення та інтонування акордів гармонічного мажору і мінору.

Завдання

1. Налаштування в адо тональності.
2. Інтонувати:
 - різновиди мажору і мінору з використанням різних варіантів ритмічного руху;
 - стійкі і нестійкі тони в різних інтонаційних комбінаціях
 - ступені гармонічного мажору та мінору;
 - акордові послідовності (тризвуки з оберненнями).
3. Сольфеджувати:
 - одно та двоголосні вправи з аркуша;
 - канони (дво та триголосні).
4. Визначити на слух:
 - окремі діатонічні та характерні інтервали;
 - ланцюжки інтервалів;
 - окремі тризвуки та їх обернення;

- ланцюжки акордів.
 - 5. Записати одноголосний диктант із складним метро-ритмом.
1. Скласти другий голос до диктанту написаного на занятті.
 2. Знайти декілька прикладів з використанням різних тризвуків та їх обернень в мелодичному русі.

Література основна : 8,10,11.

Література додаткова : 3, 4.

Тема 3.3 Головні функції ладу. – 6 год.

Тоніка, субдомінанта та домінанта як основа функціональності мажору та мінору. Плагальні, автентичні та повні звороти. Кадансовий зворот.

Лабораторні заняття (6 год.)

Мета: набуття навичок визначення ладо-функціональних співвідношень, аналізу специфіки формоутворюючої дії гармонічних зворотів.

Завдання

1. Налаштування в ладо тональності.
2. Інтонувати:
 - звукоряди натурального та гармонічного мажору і мінору в різних ритмах;
 - плагальні, автентичні та повні гармонічні звороти в мелодичному русі в тональностях до трьох знаків;
 - плагальні, автентичні та повні гармонічні звороти в акордовій фактурі в тональностях до 4-5 знаків (ансамблем);
 - кадансові звороти в тональностях до п'яти знаків.
3. Сольфеджувати:
 - одно та двоголосні вправи з аркуша;
 - двоголосні вправи (індивідуально – один голос грати на ф-но, другий – співати та дуєтом)
4. Визначити на слух:
 - три та чотириголосні плагальні, автентичні та повні гармонічні звороти;
 - кадансові звороти.
5. Записати одноголосну мелодію засновати на звуках акордів головних функцій.
6. Транспонувати мелодію диктанта у вивчені тональності до п'яти знаків.

Література основна : 6, 7, 10.

Література додаткова : 4, 5.

Змістовий модуль IV. Діатоніка. Хроматика.

Тема 4.1. Септакорди та їх обернення (натуральний, гармонічний мажоро-мінор)- 4 год.

Септакорди V, VII, II, ступенів та їх обернення в тональностях натурального та гармонічного мінору і мажору. Розв'язання септакордів домінантової та субдомінантової групи.

Лабораторні заняття (2 год.)

Мета: набуття навичок визначення септакорду V ступеня (побудова, обернення, розв'язання), особливості використання в класичній та сучасній музиці; спів та слуховий аналіз D7 та його обернень в акордових послідовностях.

Завдання

1. Настройка в ладотональності:
 - за камертоном,
 - від попередньої тональності.
2. Інтонування:
 - звукоряди натурального та гармонічного мажору і мінору до шести ключових знаків з метро – ритмічними ускладненнями.
 - спів інтервалів почергово вгору і вниз від різних звуків;
 - характерні інтервали з розв'язаннями в тональностях до шести знаків;
 - всі види тризвуків з оберненнями від різних звуків вгору та вниз;
 - D7 з оберненнями та розв'язаннями вибірково в тональностях до 5 - 6 знаків;
 - спів акордових ланцюжків з використанням D7 та його оберненнями.
3. Сольфеджувати:
 - одно та двоголосні вправи з підручників;
4. Слуховий аналіз:
 - наявність різних ладових ознак у виконуваних мелодичних та багатоголосних фрагментах;
 - діатонічних та характерних інтервалів;
 - тризвуків з оберненнями в акордових послідовностях;
 - D7 з оберненнями окремо та в акордових послідовностях.
5. Запис одноголосного диктанту.
6. Творче завдання:
 - створити мелодію з використанням D7 та його обернень в мелодичному русі на заданий ритмічний малюнок.

Література основна : 3, 5, 8,10.

Література додаткова : 4, 5.

Лабораторне заняття (1 год.)

Мета: Набуття навичок визначення септакордів VII ступеня (малого і зменшеного), визначення особливостей використання їх в класичній та сучасній музиці; спів та гармонічний аналіз септакордів VII ступеня та їх обернень в натуральних і гармонічних видах мажору та мінору.

Завдання

1. Настройка в ладо тональності.
2. Інтонувати:
 - звукоряди натурального та гармонічного мажору і мінору до 6 ключових знаків (з різними метро-ритмічними малюнками);
 - інтервали почергово вгору і вниз від різних звуків;
 - характерні інтервали вибірково в тональностях до 6 знаків;
 - D7 з оберненнями вибірково в тональностях до 6 знаків та в акордових ланцюжках;
 - VII7 (малий і зменшений) та його обернення з розв'язаннями в Т та через D7 в Т в тональностях до 2 – 4 знаків;
 - Секвенції типу: VII7 – D65 – Т.
3. Сольфеджувати:
 - одголосні приклади з аркуша;
 - двоголосні вправи;
 - чотириголосні вправи із збірника Б. Алексеєва.
4. Слуховий аналіз;
 - інтервальних послідовностей;
 - гармонічних зворотів з усіма вивченими акордами;
 - прикладів з музичних творів;
5. Запис одноголосного диктанту.
6. Творче завдання: на запропонований ритм скласти мелодію з використанням ввідного септакорду та його обернень.

Література основна : 3, 5, 8, 10.

Література додаткова : 2, 3.

Лабораторне заняття (1год.)

Мета: набути навичок визначення септакорду II ступеня. Відпрацювання співу, аналізу септакорду II ступеня та його обернень в акордових послідовностях.

Завдання

1. Настройка в ладотональності.
2. Інтонувати:
 - звукоряди натурального та гармонічного мажору та мінору до 6 знаків
 - зб. 4 в E-dur; зм. 5 в g-moll з розв'язанням;
 - від звуків «до», «ля» вниз усі види тризвуків з оберненнями (зменшені, збільшені з розв'язанням в мажорі)
 - в тональностях As-dur, fis-moll гармонічні послідовності
I – IV64 – VII7 – I – IV6 – VII2 – V7 – I
I – IV – V2- I6- V43 – I – IV64 – I;
3. Сольфеджувати:
 - одно- та двоголосні вправи з підручників, проаналізувати ладові особливості та акорди;
 - одноголосні вправи з аркуша
4. Записати одноголосний диктант із складними ритмічними малюнками.

Література основна : 3,5,8,10.

Література додаткова : 3, 4.

Тема 4.2. Акорди побічних ступенів. Перерваний каданс. – 2 год.

Тризвуки II, III, VI, VII ступенів та їх обернення.

Гармонічні звороти з акордами побічних ступенів. Ефект очікування певного акорду і порушення очікуваної логіки у перерваному кадансі.

Лабораторне заняття (2 год.)

Мета: набуття навичок визначення фонізму акордів побічних ступенів; аналізу та інтонування найпоширеніших гармонічних зворотів; відпрацювання акордів II, III, VI, VII, ступенів та їх обернень.

Завдання

1. Настройка в ладотональності:
 - за камертоном
 - від попередньої тональності
2. Інтонувати:
 - звукоряди натурального та гармонічного мажору та мінору до 6 знаків;
 - ступені ладів вроздріб, закінчуючи тонікою ладу;
 - Гармонічні послідовності в тональностях: D-dir, As-dur, d-moll: I – VI – IV₆ – II₄₃ – VII₂ – I₆₄ – V₇ – I;
I – VIII₆ – I₆ – IV – III₆ – V₂ – I₆ – VIII₆₅ – V₄₃ – I;
3. Сольфеджувати:
 - двоголосні вправи з підручників
 - одноголосні вправи з аркуша;
4. Визначити на слух:
 - наявність різних ладових ознак у виконуваних мелодичних і багатоголосних фрагментах;
 - ланцюжки інтервалів в тональності;
 - фрагменти музичних творів класичної музики відповідно до зазначеної теми;
5. Записати одноголосний диктант й форми періоду.

Література основна : 3,5,8,10.

Література додаткова : 1, 5.

Тема 4.3. Гармонічна логіка класичного однотонального періоду. – 2 год.

Гармонічний період як відносно завершена музична побудова. Складові елементи періоду: речення, фрази, мотиви. Взаємовідносини каденцій.

Лабораторне заняття (2 год.)

Мета: набуття навичок визначення періоду та його складових елементів, специфіка кадансових зворотів, логіка гармонічного руху; відпрацювання прикладів.

Завдання

1. Настройка в ладотональності:
 - за камертоном
 - від попередньої тональності
1. Інтонувати:
 - натуральні, гармонічні мажорні та мінорні гами з різними метро-ритмічними ускладненнями;

- інтервальні та гармонічні послідовності;
 - секвенції дво- триголосні;
 - Імпровізовану мелодію на тлі витриманого звука.
2. Сольфеджувати:
 - двоголосні вправи з підручників;
 - одноголосні вправи з аркуша;
 3. Визначити на слух:
 - цілісну побудову фрагментів музичних творів;
 - різновиди кадансів у запропонованих музичних прикладах
 - логіку гармонічного руху в класичному періоді (В. А. Моцарт, Л. В. Бетховен – головні теми сонат для фортепіано)
 4. Записати ритмічний диктант (народна пісня)
 5. Усний диктант.

Література основна : 3,8,10, 11.

Література додаткова : 1, 4.

Тема 4.4. Діатонічні семи- та п'ятиступеневі лади. – 4 год.

Маломісткі звукоряди. Пентатоніка. Іонійський, міксолідійський, лідійський еолійський, дорійський, фригійський, гуцульський вірменський, угорський.

Лабораторне заняття (2год.)

Мета: Формування ладових уявлень, національно - стильового відчуття; Набуття навичок визначення різновиду ладу; аналізу інтонаційно – ладових зворотів; відпрацювання звукорядів ладів мінорого нахилу, ангемітонних пентатонік.

Завдання:

1. Настройка в ладотональності;
2. Інтонувати:
 - звукоряди ладів: трихорди, тетрахорди, гексахорди, ангемітонні пентатоніки (мажорні та мінорні), еолійський, дорійський, фригійський від різних звуків вгору та вниз однаковими тривалостями.
 - Звукоряди зазначених ладів, використовуючи різноманітні варіанти ритмічних малюнків;
 - Паралельними терціями та секстами (групами)
3. Сольфеджувати:
 - одноголосні вправи з підручників, збірок народних пісень, творів композиторів XIV – XVII ст.
 - двоголосні вправи із збірок народних пісень (дуетами та групою)
4. Визначити на слух:
 - ладовий нахил у фрагментах музичних творів;
 - різновид звукоряду в мелодії;
 - наявність рис того чи іншого ладу;
5. Створити сім мелодій в ладах, звукоряди яких запропоновані викладачем.

Література основна : 3, 6, 9, 11.

Література додаткова : 3, 5.

Лабораторне заняття (2год.)

Мета: Формування ладових уявлень, національно стильового відчуття, набуття навичок визначення різновидів ладу, аналізу інтонаційно-ладових зворотів, відпрацювання звукорядів ладів мажорного нахилу та ладів із збільшеними секундами.

Завдання:

6. Настройка в ладотональності:
7. Інтонувати:
 - звукоряди ладів мажорного нахилу: іонійський, лідійський, міксолідійський від різних звуків вгору та вниз однаковими тривалостями.
 - Звукоряди зазначених ладів, використовуючи різноманітні варіанти ритмічних малюнків;
 - Паралельними терціями та секстами (групами)
8. Сольфеджувати:
 - одноголосні вправи з підручників, збірок народних пісень, творів композиторів XIV – XVII ст.
 - двоголосні вправи із збірок народних пісень (дуетами та групою)
9. Визначити на слух:
 - ладовий нахил у фрагментах музичних творах;
 - різновид звукоряду в мелодії;
 - наявність рис того чи іншого ладу;
10. Створити сім мелодій в ладах, звукоряди яких запропоновані викладачем.

Література основна : 3, 5, 8, 10.

Література додаткова : 1, 3.

Тема 4.5.: Мелодія: Інтонаційна основа, логіка розвитку. Елементи структури музичної мови – 2 год.

Елементи побудови мелодії: ладова та інтонаційна основа, звуковисотний малюнок. Період. Каденції та цезури. Речення. Фраза. Мотив.

Лабораторне заняття (2 год.)

Мета: Набуття навичок аналізу елементів музичної тканини, диференції звуковисотних, ритмічних співвідношень звуків, характеру їх мелодико-ритмічного малюнка, прийомів розвитку мелодії.

Завдання:

1. Настройка в ладотональності:
 - за камертоном;
 - від попередньої тональності;
2. Інтонувати:
 - Звукоряди гам вгору та вниз від будь якого ступеню тональності;
 - ланцюжки інтервалів від звуків;
 - дво-, триголосся паралельними секстаккордами, квартсекстаккордами;
3. Сольфеджувати:
 - Одноголосні вправи з визначенням темпу, характеру, прийомів інтонаційного розвитку, фразування, структури;
 - двоголосні вправи (з попереднім аналізом нотного тексту) дуєтом або групою.
3. Проаналізувати (письмово або усно) мелодії за планом:

- характер музики;
- основні інтонації;
- Ладові особливості;
- Тип мелодичного руху;
- Розмір, темп;
- Форма твору;
- Кульмінація.

4. Диктант. Записати мелодію із зазначенням темпу, динамічних відтінків та штрихів.

Література основна : 8, 10, 11.

Література додаткова : 4, 5.

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Сольфеджіо» I курс (змістовий модулі I-IV)

Разом на I курс – 120 год., лабораторні – 56 год., самостійна робота – 56 год., модульний контроль – 8 год.														
Модулі	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II			Змістовий модуль III			Змістовий модуль IV				
Назва модуля	Діатоніка			Інтервали та акордика діатоніки			Акордика гармонічних ладів. Головні функції ладу.			Діатоніка. Хроматизм.				
Кількість балів за модуль	117 балів			117 балів			117 балів			127 балів				
Лабораторні	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2	4.3	4.4	4.5
Теми лабораторних робіт (всього 308 балів)	Натуральні лади класичної музики (1+10 балів)*2=22 бали	Тональність. Тональності до 4-х ключових знаків (1+10 балів)*2=22 бали	Діатонічні інтервали мажору та мінору (1+10 балів)*3=33 бали	Інтервали гармонічного мажору (1+10 балів)*3=33 бали	Інтервали гармонічного мінору (1+10 балів)*2=22 бали	Тривуки та їх обернення натурального мажору та мінору ((1+10 балів)*2=22 бали	Тривуки та їх обернення гармонічного мажору та мінору (1+10 балів)*2=22 бали	Функціональне значення акордів у ладі (1+10 балів)*2=22 бали	Головні функції ладу (1+10 балів)*3=33 бали	Септакорди та їх обернення в натуральному та гармонічному мажорі та мінорі (1+10 балів)*2=22 бали	Акорди побічних ступенів. Перервана каленція. (1+10 балів)	Гармонічна логіка класичного одного тонального періоду. (1+10 балів)	Діатонічні семи- та п'ятиступеневі лади (1+10 балів)*2=22 бали	Мелодія: інтонаційна основа, логіка розвитку. Елементи структури музичної мови. (1+10 балів)
Самостійна робота (всього 70 балів)	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.	5 б.
Види поточного контролю (всього 100 балів)	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)			Модульна контрольна робота 2 (25 балів)			Модульна контрольна робота 3 (25 балів)			Модульна контрольна робота 4 (25 балів)				
Підсумковий контроль	I семестр – залік. Всього без заліку – 234 бали, коефіцієнт – 2,34						I семестр – залік. Всього без заліку – 244 бали,							

V. Завдання для самостійної роботи

I курс

Змістовий модуль I.

Діатоніка

№ зп	Тема	Зміст завдання	Години виконання, передбачений ТП	Література	Академічний конт - роль	Бали
1.1	Натуральні лади класичної музики	<ul style="list-style-type: none">- Визначити в музичних творах з фаху напрямки руху мелодій, акценти, стійкі звуки.- Інтонувати: окремі ступені мажору та мінору.- Інтонувати: звукоряди C-dur та a-moll у різних ритмічних малюнках.Ступені C-dur та a-moll за схемами.- Сольфеджувати: музичні приклади з підручників.- Проаналізувати лади та ритмічний малюнок у мелодіях з курсу вокалу.	6 год.	Л. о. 8, 10, 7. Л. д. 1, 4.	Письмове та усне опитування	5
1.2	Тональність. Тональності до 4 ключових знаків	<ul style="list-style-type: none">- Інтонувати: гами до 4 ключових знаків в різних ритмах; ступені мажору та мінору в тональностях до 4 ключових знаків.- Сольфеджувати: одноголосні приклади з підручників.- Транспонувати мелодії диктантів на тон вгору та вниз.	4 год.	Л. о. 8, 10, 11. Л. д. 4, 5.	Письмове та усне опитування	5
1.3	Діатонічні інтервали мажору і мінору	<ul style="list-style-type: none">- Інтонувати: гами мажору і мінору (до 4 ключових знаків) з різними ритмічними малюнками.ступені мажору та мінору заданих тональностях до 4	4 год.	Л. о. 8, 10, 11. Л. д. 3, 4.	Письмове та усне опитування, МКР.	5

		<p>ключових знаків, ланцюжки інтервалів в мажорі та мінорі. Інтервали від першого ступеня В-dur: 3↑, 4↓, 6↑, 2↓, 4↑, 3↓, 5↑, 4↓. - Сольфеджувати: одноголосні приклади з підручників. - Проаналізувати мелодію твору з фаху. Виписати та позначити інтервали. - Проаналізувати інтервальний склад двоголосного прикладу.</p>				
<p>Змістовий модуль II. ІНТЕРВАЛИ ТА АКОРДИКА ДІАТОНІКИ</p>						
2.1	Інтервали гармонічного мажору	<p>- Інтонувати: всі гами натурального та гармонічного мажору до 4 знаків. Ступені натурального та гармонічного мажору і мінору Інтервали натурального та гармонічного мажору. - Сольфеджувати: одно – і двоголосні вправи з підручників. - Записати самодиктант. - Знайти в мелодіях творів з фаху приклади використання характерних інтервалів. Проспівати і розв'язати.</p>	5 год.	Л. о. 8, 10, 11. Л. д. 4. 5.	Письмове та усне опитування	5
2.2	Інтервали гармонічного мінору	<p>- Інтонувати: всі гами натурального та гармонічного мінору до 4 знаків. Ступені натурального та гармонічного мінору Інтервали натурального та гармонічного мінору. - Сольфеджувати: одно – і двоголосні вправи з підручників. - Записати самодиктант. - Знайти в мелодіях творів з фаху приклади</p>	5 год.	Л. о. 8, 9, 10. Л. д. 1, 2.	Письмове та усне опитування	5

		використання характерних інтервалів. Проспівати і розв'язати.				
2.3	Тризвуки та їх обернення натурального мажору та мінору	<p>- Інтонувати: звукоряди натурального мажору та мінору в простих та складних розмірах з ритмічними ускладненнями; ступені та інтервальні ланцюжки в зазначених ладах; Тризвуки та їх обернення (зменшений) з визначенням тональностей і розв'язанням від звуків. Акордові послідовності від звуків;</p> <p>- Сольфеджувати: одно- та двоголосні вправи з підручників. - Добрати другий голос до диктанту, використовуючи діаточні та характерні інтервали.</p>	4 год.	Л. о. 8, 10, 11. Л. д. 1, 2, 7.	Письмове та усне опитування, МКР.	5

Змістовий модуль III.

3.1	Тризвуки та їх обернення гармонічного мажору та мінору	<p>- Інтонувати: звукоряди гармонічного мажору та мінору в простих та складних розмірах з ритмічними ускладненнями; ступені та інтервальні ланцюжки в зазначених ладах; Тризвуки та їх обернення (зменшений та збільшений) з визначенням тональностей і розв'язанням від звуків. Акордові послідовності від звуків;</p> <p>- Сольфеджувати: одно- та двоголосні вправи з підручників. - Добрати другий голос до диктанту, використовуючи діаточні та характерні інтервали.</p>	5 год.	Л. о. 8, 10, 11. Л. д. 2, 3, 5.	Письмове та усне опитування	5
------------	--	--	--------	------------------------------------	-----------------------------	---

3.2	Функціональне значення акордів у ладі	<p>- Інтонувати: звукоряди натурального та гармонічного мажору та мінору в різних ритмах. Ступені, інтервали, в зазначених ладах. Тризвуки та їх обернення вгору та вниз.</p> <p>- Сольфеджувати: одно- та двоголосні вправи з підручників.</p>	5 год.	Л. о. 8, 10, 11. Л. д. 3, 4.	Письмове та усне опитування	5
3.3	Головні функції ладу	<p>- Інтонувати: звукоряди натурального та гармонічного мажору та мінору в різних ритмах. Ступені, інтервали, в зазначених ладах. Плагальні, автентичні та повні гармонічні звороти в мелодичному русі в тональностях з 4 – 5 ключовими знаками.</p> <p>- Записати і співати в тональностях B-dur, E-dur, f-moll, d-moll, гармонічні звороти: I – V64 – I6 – IV – I64 – IV6 - IV – K64 – V – I</p> <p>- Сольфеджувати одно- і двоголосні вправи з підручників.</p> <p>- Добрати гармонічний супровід до дитячої пісні (використати акорди T, S, D груп.)</p>	4 год.	Л. о. 6, 7. 10. Л. д. 4, 5.	Письмове та усне опитування, МКР.	5

**Змістовий модуль IV.
Діатоніка. Хроматика.**

№ зп	Тема	Зміст завдання	Години виконання, передбачений ТП	Література	Академічний контроль	Бали
		<p>- Інтонувати: звукоряди натурального та гармонічного мажору і мінору до 6 ключових знаків.</p> <p>від звуків «b» та «e» ланцюжком D7, та його обернення з розв'язанням</p>				

4.1	Септакорди та їх обернення (натуральний та гармонічний мажор і мінор)	<p>та визначенням тональностей мажору і мінору.</p> <p>Акордові послідовності в тональностях D-dur, S-dur, fis-moll, c-moll; I-V46 – I6 – IV – V2 – I6 – V43 – I; I6 – V43 – I – V6 – V65 – I.</p> <p>- Сольфеджувати: - чотириголосну вправу з підпучника Б. Алексєєва. - Знайти приклади (дитячі та народні пісні) на використання D7, II7 та VII7 та їх обернення в мелодичному русі. - Виписати та проспівати. Скласти мелодію (8 – 12 тактів) за даним ритмічним малюнком. Використати V7, II7 та VII7 та їх обернення. - Інтонувати: VII7 (малий і зменшений) та II7 та їх обернення з розв'язанням в тоніку в тональностях з 2 – 3 знаками; Секвенції гармонічних зворотів: VII7 – V67 – I; VII65 – V43 – I.</p>	3 год.	<p>Л.о. : 3, 5, 8, 10</p> <p>Л.д. : 3, 4.</p>	Письмове та усне опитування	5
		<p>- Інтонувати: звукоряди натурального та гармонічного мажору та мінору до 6 ключових знаків; ступені ладів (мажорного та мінорного), вроздріб, в тональностях E-dur, cis-moll, A-dur, g-moll. Закінчувати тонікою ладу. гармонічні послідовності в тональностях: Des-dur, A-dur, h-moll. c-moll: I – VI – IV6 – II43 – VII2 – I64 – V7 – I; I – VIII6 – I6 – IV – III6 – V2 – I6 – VIII65 – V43 – I; Сольфеджувати:</p>		<p>Л.о. : 3,</p>		

4.2	Акорди побічних ступенів. Перервана каденція	одно- та двоголосні вправи з підручників; триголосні вправи з підручників Є. Мілки, М. Шевченка; чотириголосні вправи з підручників Б. Алексеєва; - Транспонувати мелодію диктанту на малу терцію вгору і вниз. - Скласти мелодію (8 тактів) у натуральному мінорі і добрати до неї супровід з акордами побічних ступенів;	3 год.	5, 8, 10. Л.д. : 1, 5.	Письмове та усне опитування	5
4.3	Гармонічна логіка класичного одно тонального періоду	- Інтонувати: натуральні, гармонічні мажорні та мінорні гами в різних ритмах. Інтервальні та гармонічні послідовності. - Сольфеджувати: одноголосні вправи з підручників; двоголосні вправи; дитячі пісні з супроводом; - Проаналізувати мелодії пісень з вокалу, визначити складові елементи музичної побудови. Скласти мелодії (по 8 тактів) на заданий гармонічний супровід.	3 год.	Л.о. : 3, 8, 10, 11. Л.д. : 1, 4.	Письмове та усне опитування	5
	Діатонічні	- Інтонувати: звукоряди ладів від «с», «а», «g», трихорди, тетрахорди, гексахорди, ангемітонні пентатоніки (мажорні і мінорні), еолійський, дорійський, фригійський від різних звуків вгору та вниз однаковими тривалостями. Звукоряди зазначених ладів використовуючи різноманітні варіанти ритмів. Паралельними терціями та секстами.		Л.о. : 3,	Письмове	

4.4	семи - та п'ятиступене ві лади	<p>- Сольфеджувати: одноголосні вправи з підручників, збірок народних пісень, творів композиторів XIV – XVII ст..</p> <p>двоголосні вправи із збірок народних пісень (дуетами та групою)</p> <p>- Скласти мелодії в різних народних жанрах: танок, колискова, веснянка в опрацьованих ладах.</p> <p>- Знайти приклади народних пісень, мелодії яких створені у зазначених ладах.</p>	3 год.	5, 8, 10 Л.д. : 1, 3.	та усне опитування	5
4.5	Мелодія : інтонаційна основа, логіка розвитку. Елементи структури музичної мови	<p>- Інтонувати: від звуків: «мі». «ля-бемоль» звукоряди мажору (мінору) натурального та гармонічного, ладів народної музики з ритмічними ускладненнями; ланцюжки інтервалів (діатонічні, характерні) від звуків: «сі». «фа-дієз» та в тональностях Н-dur, b-moll; акордові послідовності й формі періоду з використанням різновидів тризвуків (головних, побічних_ та септакордів з оберненнями.</p> <p>- Сольфеджувати:</p> <p>- одно- та двоголосні вправи з підручників;</p> <p>- триголосні вправи з підручника.</p> <p>- Проаналізувати письмово 2 мелодії пісень з фаху за наведеним планом. Поспівати їх.</p> <p>- Скласти другий голос до диктанту.</p>	2 год.	Л.о. : 8, 10, 11. Л.д. : 4, 5.	Письмове та усне опитування, МКР	5

VI. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Сольфеджіо» оцінюються за модульно-рейтинговою системою в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у таблицях.

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю **1 семестр**

№ з/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів за одиницю	Одиниць	Всього
1.	Відвідання лабораторних занять	1	14	14
2.	Робота на лабораторних заняттях	10	14	140
3.	Модульні контрольні роботи	25	2	50
4.	Самостійна робота	5	6	30
Всього без підсумкового контролю			234	
Всього без підсумкового контролю з урахуванням коефіцієнта			100	

Коефіцієнт – 2,34

2 семестр

№ з/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів за одиницю	Одиниць	Всього
1.	Відвідання лабораторних занять	1	14	14
2.	Робота на лабораторних заняттях	10	14	140
3.	Модульні контрольні роботи	25	2	50
4.	Самостійна робота	5	8	40
Всього без підсумкового			244	

контролю	
Всього без підсумкового контролю з урахуванням коефіцієнта	100
Підсумковий рейтинговий бал	100

№ п/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1.	Лабораторні заняття	10
2.	Модульні контрольні роботи	25
3.	Самостійна робота	5
4.	Підсумкове тестування	10
5.	Екзамен	40
	Підсумковий рейтинговий бал	100

У процесі оцінювання навчальних досягнень бакалаврів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; повідомлення, доповідь, реферат.
- **Комп'ютерного контролю:** тестові програми.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Модульний контроль знань бакалаврів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

У таблиці представлено розподіл балів, що присвоюються бакалаврам упродовж вивчення дисципліни «Сольфеджіо».

Розподіл балів за темами

1 семестр

Модулі						Модульні контрольні роботи ЗМ1, ЗМ2
Змістовий модуль 1 (лабораторні та самостійна робота)			Змістовий модуль 2 (лабораторні та самостійна робота)			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	50
27	27	38	38	27	27	

Разом 234 бали з урахуванням коефіцієнта

2 семестр

Модулі								Модульні контрольні роботи ЗМЗ, ЗМ4
Змістовий модуль 3 (лабораторні та самостійна робота)			Змістовий модуль 4 (лабораторні та самостійна робота)					
Т7	Т8	Т9	Т10	Т11	Т12	Т13	Т14	50
27	27	38	27	16	16	27	16	

Разом 244 бали

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Рейтин- гова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками.
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 – 74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності

E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімальний можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1 – 34 балів	Незадовільний з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів, то семестрові оцінки визначаються в установленому порядку в межах стобальної шкали, а підсумкова – як середня зважена оцінка.

Форми проміжного контролю визначаються кафедрою самостійно і чітко прописуються в робочій навчальній програмі.

Кількість балів, яку студент набрав під час вивчення дисципліни, оголошується на останньому практичному (семінарському, лабораторному) занятті.

Результати проміжного та підсумкового контролю знань зазначаються у відомості обліку успішності, а загальна підсумкова оцінка – в індивідуальному навчальному плані студента (ІНПС).

Семестровий контроль в Університеті здійснюється у формі, передбаченій навчальним планом.

VII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ЗДІСНЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ:

1. За джерелом інформації:
 - Словесні: пояснення, розповідь, бесіда.
 - Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
 - Практичні: вправи, слуховий аналіз, читання з аркуша.
2. За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.
3. За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.
4. За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів із книгою, виконання індивідуальних навчальних проектів, творчі завдання.

VIII. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- Опорні схеми за темами.
- Навчальні посібники.
- Робоча навчальна програма.
- Збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів.

Х. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Алексеев Б. Гармоническое сольфеджио. – М., 1975.
2. Васильева К., Гиндина М., Фрейндлинг Г., Двухголосное сольфеджио. «Музыка» Ленинградское отд., 1980.
3. Драгомиров П. Сольфеджио. М., 1967.
4. Зебряк Т. Играем на уроках сольфеджио. М., 1986.
5. Калмыков Б., Фридкин Г. Сольфеджио. Часть 1, одноголосие. М., 1962.
6. Калмыков Б., Фридкин Г. Сольфеджио. Часть 2, двухголосие. М., 1973.
7. Калугина М., Халабузарь П. Воспитание творческих навыков на уроках сольфеджио. Методическое пособие для ДМШ. М., 1987.
8. Ладухин Н.М. Одноголосное сольфеджио. М., 1988.
9. Лицвенко И.Г. Курс многоголосного сольфеджио. Выпуск 1. М., 1971.
10. Островский А.Л., Соловьев С.Н., Шокин В.П. Сольфеджио. М., 1964.
11. Писаревський А. Сольфеджіо. Київ, 1963.

Додаткова література:

1. Афоніна О.С. Сольфеджіо (6-7кл.). К.: Мелосвіт, 2006.
2. Вахромеева Т.Н. Справочник по музыкальной грамоте и сольфеджио. М., 2004.
3. «Музыкальная энциклопедия» М., 1979
4. Рубец А. Одноголосное сольфеджио. М., 1981.
5. Серебряный М. Сольфеджио на ритмоинтонационной основе современной эстрадной музыки. Киев, «Музична Україна», 1987.
6. Способин И. Сольфеджио – двухголосие и трехголосие. М., 1977.
7. Способин И. Элементарная теория музыки. М., 1985
8. Струве Г. Хоровое сольфеджио. М., 1979.
9. Ходоровська І.М. Збірник диктантів з сольфеджіо на матеріалі українського фольклору та музики українських композиторів/мультимедійний посібник. К.,2014.
10. Юсфин А. Сольфеджио на материале советской музыки. Л.-М., 1975.

Збірки музичних диктантів:

1. Агажанов А. Двухголосные диктанты. М., 1962.
2. Блинський Є., Олендарьов В. Музичний диктант. Київ, «Музична Україна», 1976.
3. Алексеев Б., Блюм Д. Систематический курс музыкального диктанта. Изд. 2-е, М., 1976.
4. Ладухин Н. Тысяча примеров музыкального диктанта. М., 1964.
5. Музыкальные диктанты для ДМШ, изд. 2-е. Сост. Ж.Металлиди и А.Перцовская. Ленинград, «Музыка», 1982.
6. Островский А.Л., Павлюченко С.А. Шокин В.П. Музыкальный диктант. Пособие для музыкальных школ, училищ и консерваторий. Вып. 1-й, одноголосие. М.-Л., 1941.
7. Островский А.Л., Павлюченко С.А., Шокин В.П. Музыкальный диктант. Вып. 2-й, двухголосие, многоголосие и аккордовое движение. М.-Л., 1948.
8. Писаревський А. Музичний диктант. Посібник для музичних шкіл і музичних училищ. Київ, 1959.
9. Фрейндлинг Г. Двухголосные диктанты. М., 1962.
10. Фридкин Г. Музыкальные диктанты. М., 1965.